

SADRŽAJ

I. UVOD	13
II. FISKALNI FEDERALIZAM: TEORIJA I PRAKSA	15
2.1. DECENTRALIZACIJA	15
2.1.1. Pojam decentralizacije.....	15
2.1.2. Ciljevi i motivi za decentralizaciju	18
2.1.3. pristupi decentralizaciji	24
2.1.3.1. Pristup “veliki prasak” (“Big Bang”) ili postupna decentralizacija (“Small steps”).....	24
2.1.3.2. Decentralizacija “od vrha” (“Top-Down”) ili decentralizacija “od dna” (“Bottom-Up”).....	26
2.1.3.3. Uniformna ili asimetrična decentralizacija.....	27
2.1.4. Vrste decentralizacije.....	30
2.1.4.1. Politička decentralizacija.....	35
2.1.4.2. Administrativna decentralizacija	35
2.1.4.2.1. Dekoncentracija	36
362.1.4.2.2. Delegiranje ovlasti	36
2.1.4.2.3. Prijenos ovlasti.....	38
2.1.4.3. Fiskalna decentralizacija	39
2.1.4.3.1. Opseg fiskalne decentralizacije	40
2.1.4.3.2. Balansiranje između rizika i koristi.....	44
2.1.4.3.3. Pouke fiskalne decentralizacije	45
2.1.4.4. Ekonomska ili tržišna decentralizacija	46
2.1.4.4.1. Privatizacija	46
2.1.4.4.2. Deregulacija.....	47
2.1.4.5. Međusobna povezanost oblika decentralizacije	47
2.1.5. Održivost decentralizacije	49
2.1.5.1. Efekti decentralizacije.....	49
2.1.5.2. Opasnosti i rizici decentralizacije	52
2.1.5.3. Balansiranje u procesu decentralizacije (“trade-offs”)	54
2.2. FISKALNI FEDERALIZAM	59
2.2.1. Principi fiskalnog federalizma	59
2.2.1.1. Pojam federalizma.....	59
2.2.1.2. Dimenzije federalizma.....	61
2.2.1.3. Teorija fiskalnog federalizma.....	63
2.2.2. Oblici fiskalnog federalizma.....	66
2.2.2.1. Vrste fiskalnog federalizma.....	66
2.2.2.2. Fiskalni federalizam druge generacije	68
2.2.2.3. Komparativna teorija fiskalnog federalizma.....	70
2.2.3. Četiri stupa fiskalnog federalizma.....	72

2.2.3.1. Dodjeljivanje nadležnosti za izdatke	73
2.2.3.1.1. Principi dodjele nadležnosti za izdatke	73
2.2.3.1.2. Koncepti dodjele nadležnosti za izdatke	76
2.2.3.1.3. Makroekonomske implikacije	78
2.2.3.1.4. Problemi sa dodjelom ovlasti za izdatke u zemljama u tranziciji	80
2.2.3.1.5. Preporuke za poboljšanje	82
2.2.3.2. Dodjela nadležnosti za poreze	85
2.2.3.2.1. Modaliteti fiskalne autonomije nižih razina uprave	85
2.2.3.2.2. Principi i faktori za dodjelu nadležnosti za poreze	88
2.2.3.2.3. Dvojba: Za i protiv decentralizacije ubiranja poreza	91
2.2.3.2.4. Analiza implikacija decentralizacije poreznog sustava	93
i. Porezi na međunarodnu trgovinu	94
ii. Porez na promet	94
iii. Porez na dodanu vrijednost (PDV)	95
iv. Akcize	98
v. Porezi građana (ili fizičkih osoba)	99
vi. Korporativni porezi	102
vii. Porez na imovinu	104
viii. Porez na prirodna bogatstva	106
ix. Naknade za usluge	106
2.2.3.2.5. Konceptualni model dodjele nadležnosti za poreze	108
2.2.3.3. Transferi i grantovi	111
2.2.3.3.1. Definicija	111
2.2.3.3.2. Tipologija i mehanizmi međuvladinih transfera	112
2.2.3.3.3. Uloga i značaj transfera	116
i. Financiranje fiskalne neravnoteže	116
ii. Fiskalno izjednačavanje	117
iii. Transferi i nacionalni ciljevi	120
2.2.3.3.4. Pravni i institucionalni aspekt transfera	122
2.2.3.3.5. Principi za dizajn transfera	123
2.2.3.4. Zaduživanje nižih razina uprave	125
2.2.3.4.1. Modaliteti kontrole zaduživanja nižih razina uprave	127
i. Model 1: tržišna disciplina	129
ii. Model 2: suradnja razina uprave	130
iii. Model 3: kontrola na bazi pravila	130
iv. Model 4: administrativna kontrola zaduživanja	131
2.2.3.4.2. Perspektive zaduživanja nižih razina uprave u decentraliziranim zemljama	132
2.3. FISKALNI FEDERALIZAM U SVIJETU	135
2.3.1. Fiskalni federalizam u odabranim zemljama	135
i. Sjedinjene Američke Države	135
ii. Kanada	139
iii. Švicarska	145
iv. Njemačka	148

v. Austrija	152
vi. Španjolska	156
vii. Belgija	160
2.3.2. Nadnacionalni federalizam Europske unije	163

III. FISKALNI ODNOSI IZMEĐU RAZINA UPRAVE U BOSNI I HERCEGOVINI 171

3.1. POST-DAYTONSKA BIH (1995 – 2003)	171
3.1.1 Političko uređenje i funkcije razina vlasti	171
3.1.1.1. Bosna i Hercegovina	171
3.1.1.2. Federacija Bosne i Hercegovine	173
3.1.1.3. Republika Srpska	174
3.1.1.4. Brčko Distrikt	175
3.1.2. Fiskalna politika i sustav	177
3.1.2.1. Oporezivanje	177
3.1.2.1.1. Neizravni porezi	177
3.1.2.1.2. Izravni porezi	183
3.1.2.2. Fiskalni odnosi između razina uprave	185
3.1.2.2.1. Financiranje države	185
3.1.2.2.2. Financiranje razina uprave unutar Federaciji BiH	185
3.1.2.2.3. Financiranje razina uprave u Republici Srpskoj	186
3.2. FISKALNA REFORMA U SFERI NEIZRAVNIH POREZA (2004.-2006.)	188
3.2.1. Reforma fiskalnog sustava: nova upravljačka i operativna struktura (2004.)	189
3.2.2. Harmonizacija neizravnih poreza (2005.)	191
3.2.3. Uvođenje poreza na dodanu vrijednost (2006.)	193
3.2.4. Efikasnost sustava poreza na dodanu vrijednost	197
3.3. FISKALNI ODNOSI IZMEĐU RAZINA UPRAVE U BIH (2004.-2007.)	202
3.3.1. Financiranje razina uprave	202
3.3.2.1. Financiranje prije uvođenja PDV-a (2005.)	202
3.3.2.2. Financiranje razina uprava nakon uvođenja PDV-a (2006.)	205
3.3.2. Fiskalne operacije razina uprave (2007.)	210
3.3.2.1. Porezni sustav	210
3.3.2.2. Zaduživanje	213
3.3.2.3. Fiskalne operacije	215

IV. MAKROEKONOMSKA STABILNOST I FISKALNI FEDERALIZAM U BIH..... 225

4.1. CILJEVI I INSTRUMENTI MAKROEKONOMSKE POLITIKE	225
4.2. MAKROEKONOMSKA POLITIKA I FISKALNI FEDERALIZAM: ISKUSTVA DRUGIH ZEMALJA	228
4.2.1. Upravljanje makroekonomskom politikom	228
4.2.2. Rast i razvoj	236

4.3. FISKALNI FEDERALIZAM U FUNKCIJI MAKROEKONOMSKE STABILNOSTI U BIH	240
4.3.1. Ograničenja makroekonomske politike u BiH	240
4.3.2. Fiskalna pozicija u BiH i komparacija sa drugim zemljama.....	245
4.3.2.1. Analiza fiskalne autonomije.....	245
4.3.2.1. Indikatori fiskalne decentralizacije	248
4.3.3. Fiskalna koordinacija i upravljanje u BiH	255
4.3.3.1. Oblici fiskalne koordinacije	255
4.3.3.2. Fiskalna pravila	259
4.3.3.3. Fiskalno izvještavanje	265
4.3.3.4. Fiskalna arhitektura i fiskalno upravljanje u BiH.....	266
4.3.4. Okvirni model fiskalnog federalizma u BiH	272
4.3.4.1. Pretpostavke i ograničenja	272
4.3.4.2. Teorijska osnova	277
4.3.4.3. Okvirni model fiskalnog federalizma u BiH.....	278
4.3.4.3.1. Matrica raspodjele nadležnosti između razina uprave u BiH.....	278
4.3.4.3.2. Matrica raspodjele nadležnosti za poreze između razina uprave u BiH	281
4.3.4.3.3. Model raspodjele neizravnih poreza	286
4.3.4.3.4. Okvirni model fiskalne koordinacije	289
4.3.5. Makroekonomske implikacije okvirnog modela fiskalnog federalizma u BiH	292
4.3.5.1. Istraživanje efekata fiskalne decentralizacije u svijetu: metodologija, problemi i rezultati.....	292
4.3.5.2. Istraživanje efekata fiskalne decentralizacije na odabranom uzorku zemalja	294
4.3.5.3. Istraživanje makroekonomskih implikacija fiskalne decentralizacije u BiH	300
4.3.5.3.1. Ograničenja	300
4.3.5.3.2. Metodološki problemi	302
4.3.5.3.3. Rezultati istraživanja	303
4.3.5.4. Makroekonomske implikacije	311
4.4. BUDUĆNOST FISKALNOG FEDERALIZMA U BIH U SVJETLU EUROPSKIH INTEGRACIJA.....	314
ZAKLJUČAK	321
DODACI.....	326
LITERATURA	341
POPIS TABELA	350
POPIS GRAFIKONA.....	352
POPIS SLIKA	354
RECENZIJA	355